

СВОЖКК ДЕПАРТАМЕНТИ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

Марғилонда жойлашган «Расул» хусусий фирмаси раҳбари Р.Усмонов фуқаро Ш.Ботиров билан шахар ҳокимиятига улгуржи савдо билан шугулланиш учун рухсатнома берилишини сураб мурожаат этишади. Улар ҳокимиятга фирманинг дўхон ва омборхона учун 33.610.200 сўмлик биноси борлиги ҳақида қалбаки баҳолаш далолатномасини тақдим этишган. Шахар ҳокимиятининг тадбиркорларни давлат рўйхатига олиш бўлими мутахассиси А.Алихонов ва курилиш масалалари бўйича бош мутахассис бўлиб ишловчи М.Ориповлар эса ўз ваколатларини суниётмал қилиб, ушбу ҳужжатларнинг ҳақиқийлигини текширмадан «Расул» ХФсига улгуржи савдо фаолияти билан шугулланиш учун рухсатнома бериб юборишган.

Фирма раҳбари Р.Усмонов ҳамда Ш.Ботировлар «Гўштсутсаноат» давлат ҳиссасдорлик уюшмаси билан чой этказиб бериш тўғрисида шартнома имзолашади. Шартномага биноан уюшма фирманинг ҳисоб рақамига олдидан 68.250.000 сўм ўтказиб беради. Бирок «Расул» ХФс махсуслотни этказиб беравермагач, уюшма ушбу пулни 14.520.000 сўмини қайтариб олади. Қолганини эса фирма бугунги кунгача қайтаришдан бош тортди келамди.

Шунингдек, «Ипак Импекс» таъшиқ савдо фирмаси воситачилигида «VIETRUST» Вьетнам фирмаси билан 96.000 АҚШ долларлик 32 тонна қирқилган пилла махсуслотини сотишга шартнома имзолаб, унга асосан «VIETRUST» фирмаси «Ипак Импекс» корхонасига 70.378 доллар ўтказган. «Ипак Импекс» корхонаси эса 5.620 долларни комиссия ҳақи сифатида олиб қолди, қолганини «Расул» ХФга ўтказиб берган. Фирма раҳбари Р.Усмонов ва фуқаро Ш.Ботировлар шартномани бажариш учун Вьетнам савдо палатаси вакили Дин Зуй Чунгдан қўшимча 25.600 доллар оlishдан. Ҳозирги кунга қадар эса шартнома шартлари бажарилмаган.

Бундан ташқари, фирма «Ўзбек қозони» уюшмасига аъзо бўлган «ИЗО» МЧЖ билан қозон сотиб олиш юзасидан шартнома имзолаб, олдидан 5 млн. сўмини тўлаб, жамиятдан 76.200.000 сўмлик қозони олиб кетган. Бирок ҳозирги кунгача қолган суммани тўлашдан бўйин товлаб келмокда.

Е. Чернякка қарашли «Interflight» савдо дўхони сотувчиси Т.Прошкина чакана савдо фаолиятини амалга ошириш учун гувоҳномага эга бўлмаса-да, 1.700.000 сўмлик «Versache» қандилини А.Асадуллаевга 972.000 сўм ва 700 АҚШ долларига сотиб, шундан фақат 972.000 сўмини НКМдан ўтказган.

Самарқанд туманида жойлашган «ЮГ-М» МЧЖга қарашли 1-сонли АЁШХ раҳбарлари ва «Мароканда» нефт базиси мансабдорлари билан жиноий тил бириктириб, 4463 литр АИ-93 бензинини сотувга чиқарган. Экспертиза ҳулосасига кўра, ушбу ёқилғи давлат стандартига жавоб бермас экан.

СВОЖКК департаменти ходимлари томонидан аниқланган юқоридаги ҳолатлар юзасидан жиноят ишлари қўзғатилган.

KONSTITUTSIYA KUNI OLDIDAN

ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТНИНГ ПОЙДЕВОРИ

Ўзбекистон Конституцияси қабул қилинганига бу йил 12 йил тўлади. 12 йил тарих учун жуда қисқа давр. Бирок шу давр ичида Конституциямиз асосида 400 га яқин қонун, 15 та кодекс қабул қилинди. 2002 йил 27 январда ўтказилган умумхалқ референдуми натижаларига кўра ҳамда унинг асосида қабул қилинган 2003 йил 24 апрелдаги Ўзбекистон Республикасининг Қонунига мувофиқ Конституциянинг XVII, XIX, XX, XXIII бобларига тузатиш ва қўшимчалар киритилди.

Шу йилнинг 26 декабрида юртдошларимиз муносиб номзодларга овоз беради. Конституциямизнинг XXIII боби сайлов тизимига бағишланган. Асосий Қонуннинг 117-моддасида «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари давлат ҳокимияти вакиллари органларига сайлаш ва сайланиш ҳуқуқига эгадирлар. Ҳар бир сайловчи бир овозга эга. Овоз бериш ҳуқуқи, ўз хоширадасини билдириш тенглиги ва эркинлиги қонун билан қоплатилган» дейилган. Бу сўзлар дунё сайлов тизимининг ҳуқуқий нормаларига мос келади. Эътиборли томони Конституциямиз асосида сайлов тизимига оид бир қанча қонунлар қабул қилиниб, амалиётда жорий қилинди.

Бош қонунимизнинг 24-моддасида «Янаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг узвий ҳуқуқидир. Инсон ҳаётига суиқасд қилиш энг оғир жиноятдир» дейилган.

Муборак ҳадисларимизда ҳам бирорнинг жонига қасд қилиш оғир гуноҳ эканлиги неча асрлардан буюн айтиб келинади. Абдуллоҳ ибн Умар: «Қутлиб бўлмайдиган мушкул ҳолатлардан бири кишининг ноҳақ қон тўкиб қўйган ҳолатидир!» — дейди. (Имом ал-Бухорий «Солиҳ амаллар»).

Қўпгина фуқаролар давлат идораларидан ўз ҳуқуқ ва имтиёзларини талаб қилади. Бу яхши. Лекин давлат ва жамият олдидagi бурчимизни ҳам унутмаслигимиз, фарзандларимизга ўргатишимиз керак. Фуқароларнинг бурчлари Конституция ва қонунларга риоя қилиш, тарихий, маънавий ва маданий меросларни асраш, табиат, атроф-муҳитга эътиёбкорона муносабатда бўлиш, солиқ ва маҳаллий йиғимларни тўлаш, Ватанни ҳимоя қилишдан иборатдир.

Юртимизда тадбиркорликка кенг йўл очилди. Бир сўз билан айтганда, мулкдорларнинг замонавий синфи пайдо бўлди. Улар барча соҳада улкан ютуқларни қўлга киритмокда. Бош қонунимизда мулк дахлсизлиги давлат ҳимоясида эканлиги тадбиркорлар учун янада кенг имкониятлар яратмокда.

Конституциямизнинг ҳар бир моддаси ҳақида узоқ мулоҳаза юритиш мумкин. У давлат ва жамият қурилишининг ҳуқуқий пойдевори сифатида хизмат қилмокда. Бинобарин, ҳар биримиз учун муқаддас бўлган асосий Қонунимизни ўқиб ўрганмоғимиз ҳам фарз, ҳам қарзидир.

Ақмал АСРОРОВ,
Республика Бош
прокуратураси бўлим прокурори

GYOVHANDLIK — ILLAT

ИНСОНИЙЛИК ИНҚИРОЗИ

ОРОЛБЎЙИ транспорт прокуратураси томонидан бошқа ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар билан ҳамкорликда гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятларнинг олдини олиш, фов этиш борасида қатор чоралар қўлланмокда.

ИИБ ходимлари ургачлик Ж.Бекжоновни тўхтатишганда унинг ёнидан гиёҳвандлик моддаси топилиди. Экспертизанинг аниқлашча, у «героин» экан. Тергов жараёнида «героинчи» боғотлик Зулайхо исмли аёлдан сотиб олганлигини, уни ўзи истеъмол қилиш учун олиб юрганлигини билдирди. Ж.Бекжонов ЖҚнинг тегишли моддаси билан айбли деб топилиб, озодликдан маҳрум қилинди.

Афсуски, бундай мисолларни қўлаб келтириш мумкин. Бизни қийнайдиған яна бир жихат, бу каби жиноятларга аёлларнинг ўралашиб қолаётганлигидир. Питнақлик Н.Собирова истеъмол қилиш мақсасида гиёҳвандлик моддасини саклаб келаятганлиги аниқланиб жазога тортилди. Унинг ҳамшахари Ш.Хужаева илгари гиёҳванд моддалари билан боғлиқ жиноят содир қилганлиги учун жазоланган. Озодликка чиққан, яна шу ишни давом эттирган.

Гиёҳвандлар жазосини олди, аммо уларнинг орқасидан изтироб чекаётган ота-оналар-чи, тирик етим қолаётган болалар-чи?

Қонунчилигимизда гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятлар учун оғир жазо белгиланганлиги беҳиз эмас. Бойси гиёҳвандлик миллат, халқ, инсоният ҳаётига ҳавф солувчи иллатдир.

Асаматдин ЕРИМБЕТОВ,
Оролбўйи транспорт прокурори катта ёрдамчиси

AFSUS

СОХТА ДИПЛОМЛИ МУДИРАЛАР

шарҳ Халқ таълими бўлимига қарашли «Дилором» болалар богчасига келиб қолдингиз. Бу жой богча мудираси Гулнорва Умурбоевнинг «хууду» эканлигини бир зумда сизга эслатиб қўйишлари шубҳасиз. Ёки Жиззах туманидаги «Хумо» болалар богчаси эътиборингизни тортди, дейлик. Сизни Холида Рахмонова мудираларга хос мағрурлик билан қутиб олмишга имоним қилиб. Бирок, бу икки мудиранинг ҳам «мис» чикиди.

Г.Умурбоева узоқ йиллардан буюн «Дилором» болалар богчаси мудираси бўлиб ишлади. Таржимаи ҳоли билан танишган одам, 1989 йили Низомий номдаги Тошкент Давлат педагогика институтини тугатганигага эътибор бериши шубҳасиз. Лекин олий маълумотни бошқалар қатори машаққат чекиб олмаганини ҳамма ҳам билавермади. Бу борада Г.Умурбоевага жазззахлик

марҳум М.Кодиров ёрдам берган.

— Ўқишга кириб нима қиласиз? Диплом сотиб олинг, қўйингда, — маслаҳат берди у.

Шу тариқа савдо пишди. Собиқ иттифокнинг 150 рублига бир зумда олий маълумотли бўлиб олди. Г.Умурбоевага берилган № 014104 серияли диплома олий маълумотли мутахассис эканлиги қайд этилди.

Тасаввур қилинг, Жиззах

YANGI BO' LIM FAOLIYATI

Жорий йилнинг 12 апрелида Республика Бош прокуратурасининг буйруғига асосан Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасининг «Жинойятчиликка қарши курашишни ташкилий-услубий таъминлаш бўлими тўғрисида»ги Низом тасдиқланган эди. Низомнинг 1.11-моддасига биноан виллоят прокуратуралари ва унга тенглаштирилган прокуратураларда, хусусан Тошкент шаҳар прокуратураси таркибида ҳам жиноятчиликка қарши курашишни ташкилий-услубий таъминлаш бўлими ташкил топди. Мазкур бўлимнинг бугунги фаолияти, қилинган ишлар, эришилган натижалар хусусида Тошкент шаҳар прокуратурасининг жиноятчиликка қарши курашишни ташкилий-услубий таъминлаш бўлими бошлиғи Ашир КАРАКЕТОВ билан қисқа суҳбат уюштирдик.

САМАРАДОРЛИК АСОСИЙ МАҚСАД

— Ташкил этилгандан буюн ўтган вақт мобайнида бўлимимиз «Прокуратура тўғрисида»ги Қонуннинг 27, 28-моддалари талабига биноан жиноятчиликка қарши курашушни органлар томонидан қонунларга риоя қилиниши устидан назорат самарадорлигини оширишга қаратилган ташкилий-услубий, таҳлилий-ахборот, назорат тадбирларини амалга ошириб келмокда. Шунингдек, тергов ва суриштирув устидан прокурор назорати, тергов ва жиноятчилик ҳолати ҳақида статистик ҳамда тезкор маълумотлар умумлаштириб, таҳлил қилинади. Бу масъулиятли ва кенг қамровли вазифаларни тўла амалга ошириш учун бўлим малакали кадрлар ва компьютер технологиялари билан таъминланди. Айни пайтда ҳуқуқ-тартибот органлари фаолияти мувофиқлаштирилиб, ушбу йўналишда таҳлил ва умумлаштиришлар ўтказиб келинмокда. Прокуратура органларининг жиноятчиликка қарши курашиш фаолияти атроф-муҳитда таҳлил этилмокда.

— «Жиноятчиликка қарши курашишни ташкилий-услубий таъминлаш бўлими тўғрисида»ги Низомнинг 2.21-моддасига мувофиқ мазкур бўлим қонунчилик тартиботи ишларида ҳам иштирок этади ва бунда ОАВ имкониятларидан фойдаланади. Шу ҳақда ҳам тўхталсангиз.

— Дарҳақиқат, жамиятда ҳуқуқий маданиятни шакллантириш ишига ҳисса қўйиш ҳам зиммимиздаги асосий вазифалардан. Ҳуқуқий маданиятнинг шаклланиб бориши жиноятчиликни қамайишига олиб келувчи омиллардан бири эканлиги сир эмас. Шу маънода бўлимимиз томонидан ОАВ билан ҳамкорлиқни мустақамлаб бориш чоралари ҳам кўриб чиқилаяпти.

— Бўлим вазифасига бевосита тергов ва суриштирув ишларида иштирок этиш ҳам қиладими?

— Низомнинг 4.9-моддасига биноан, Бош прокуратура раҳбариятининг қўрсатмасига асосан бўлим катта прокурори ва бўлим прокурорлари дастлабки тергов ва суриштирувда иштирок этиш, мустақил тарзда айрим тергов ҳаракатларини олиб бориш ваколатига эга. Шунингдек, суриштирув ва тергов органларига жиноят содир қилган шахсни ушлаш, қамоққа олиш, тинтув ўтказиш ҳақидаги қарорларнинг бажарилиши, тезкор қидирув ва бошқа тергов ҳаракатлари юзасидан топишқир бериш ҳам фаолият йўналишимизга қиради.

Криминалистик техника ва илмий техника воситаларини тергов амалиётига жорий қилиш бугунги куннинг талаби. Замонавий техникдан амалда фойдаланмай туриб юқори самарага эришиш қийин. Бу борада тавсиялар ишлаб чиқиш ва амалиётга таътиб этиш ҳам бўлим вазифалари қаторига қиради. Бу йўналишда, яъни жиноятчиликка қарши кураш фаолиятида илмий-техника воситаларидан фойдаланиш, экспертизалар тайинлаш, мутахассисларни жалб этиш, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар, илмий-тектириш, экспертиза муассасалари билан ҳамкорликда ўқув-семинарлар ўтказиш ҳам ижобий самара беради. Бўлимимиз томонидан малакали ўқитувчилар, мутахассисларни тақлиф этиб, ёш прокурор-тергов ходимлари учун ўқув машғулотлари ўтказиб келмокдаимиз.

— Бундай тадбирлар ўз самарасини бермай қолмаса керак, албатта?

— Маълумки, бирор соҳани муқаммал эгаллаш учун узоқлиқ малака ошириб бориш, ўқиб-ўрганиш қилиб қилса қилдики, ҳеч кимга зарар қилмайди. Демократикани, ўтказиб келинаётган семинар машғулотлари беса-мар кетмайди. Назария ва амалиёт ҳар доим ҳам тўғри келавермайди, деган гап бор. Яқинда иш бошлаган терговчи ўз назарий билимларини амалиётга таътиб этиши учун, албатта малакали мутахассисларнинг йўл-йўриқи керак бўлади. Қолаверса, семинарлар, ўтказилаётган касб имтиҳонлари уларни аттестацияларга тайёрлаб боради.

— Суҳбатимиз якунида бўлим фаолиятидаги ютуқ ва муаммолар ҳақида нима дея оласиз?

— Бўлим ташкил этилганига энди ярим йил бўлди. Айтмоқчиманки, ҳали ютуқлар, муаммолар ҳақида бир нарсга дейиш қийин. Фақатгина самарадорликка эришиш, муаммо ва камчиликларни бартараф этиб бориш асосий вазифалардан эканлигини таъкорлашим мумкин.

Суҳбатдош: Шавкат ЁДГОРОВ

XABAR

ЎҚУВ МАШҒУЛОТЛАРИ БЎЛИБ ЎТДИ

РЕСПУБЛИКА Бош прокуратурасининг Қонунчилиги мустақамлаш муаммолари ва прокурор-тергов ходимларининг малакасини ошириш маркази ташаббуси билан Фарғонада «Қишлоқ ҳўжаларида ишловларни амалга оширишга қаратилган қонунлар иқросини таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Президент фармони ва Республика Бош прокуратурасининг 2004 йил 18 мартдаги буйруғидан келиб чиқадиган вазифалар» мавзусида ўқув машғулотлари бўлиб ўтди.

Унда Андижон, Фарғона ва Наманган виллоят прокуратураларининг қишлоқ ҳўжалари соҳасидаги қонунчиликни таъминлаш ва ҳўжалик юритувчи субъектларнинг ҳўқуқларини ҳимоя қилиш бўлими прокурорлари, туман прокурорларининг ўринбосарлари ва ёрдамчилари иштирок этишди.

Шонра АШУРОВА,
Жиззах виллоят прокуратураси
бўлим бошлиғи

Чоршанбадан чоршанбагача таҳририят муштариёлардан 42 та мактуб олди.

2003 йил 3 декабр куни 1008-хизмат хати орқали ундирувчи М.Аллабергановга

JURNALIST SURISHIRUVI

Ишхонамга ташир буюрган қорачадан келган ўрта ёшли одам ўзини хивалик Амин Абдуллаевман деб таништирар экан, узок йиллар мактабда ўқитувчи ҳамда маҳалла фуқаролар йиғини раиси бўлиб ишлаганини гапириб берди. Сўнг мақсадга қўчиб, ёнидаги ҳамроҳини «укам Ҳамро Отамуродов» дея таништирди. Ҳамронинг шахсий уй-жой куриш учун олган ер участкасида муаммо туғилиб қолганини айтиб, шу масалада ёрдам сўради. Аввало, уларга «тўртинчи ҳокимият»нинг ваколатига кирувчи вазифалар ҳақида тушунтирдик. Қолаверса, уй-жой масаласини ҳал қилишда фуқаролик ишлари бўйича Хива туман судига мурожаат қилса дуруст бўлишини маслаҳат бердик. Аминбой ака бор умиди биз журналистлардан эканини айтгач, узримизни айтдик: «Хўп майли, агар муҳаррир рухсат берса муаммони ўрганиб кўрамиз. Фақат олдиндан айтиб қўйлик, вазиятни кузатиб, ўрганиб мақола ёзиш қўлимиздан келади, холос. Биз судга ўхшаб ҳукм чиқаролмаймиз». Улар биз билан қўл ташлашиб хайрлашдилар.

Орадан бир ҳафта ўтди. Ногоҳ телефон жиринглади. Гўшаки кўтарсам, Амин ака экан. У куюк салом-алиқдан сўнг тахририятга шикоят жўнатганини айтиб, сиз уни ўрганиш учун олдингизми деб қолди. «Хатингизнинг қаноти бормидики, бир ҳафта ичида ҳам пойтахтга бориб, муҳаррирдан рухсат олингач, менга — Урганчга етиб келса?!» — дедим у кишининг шош-қалоқлигидан энсам қотиб.

Ҳар ҳафта охирида бу каби йўқловлар бўлиб турди. Ниҳоят Ҳамро Отамуродов ёзган шикоят журналистик текширув ўтказиш учун қўлимга келиб тушди. Унда асосан қуйидагилар қайд қилинган эди:

«Мен Отамуродов Ҳамро, айни даврда тўрт фарзандиғиз отасиман. Ота-она, ака-инилар билан бир хўжаликда (уйда демоқчи) яшаб келмоқдамиз. Ширкат хўжалиги бошқаруви ариза билан мурожаат қилиб, барча қатори хизматини ба-жариб қандай хизмат назарда тутилганлиги ёзиламан - тавба! 2000 йил 16 мартда 416-қарори (Хива туман ҳокимияти) билан тўрар-жой куриш учун 1300 м² ер участкаси ажратиб берилган эди. Мен ҳолим етганича ишлаб, 2001 йили иморатни тиклашни бошлаган эдим. Лекин қўшиллар билан жанжал бошланиб, ҳозирча давом этиб келаяпти. Аслида бу участкага берилган жойлар 1980-йилларда хўтор системасини тугатиш даврида пахта даласини кенгайтириш учун ажратилган эди. Аҳолининг уйлари махсус посёлкага қўчирилган эди. Бироқ менинг қўшимч Отабой ака Бойжонов эски уйни бузмай сақлаб қолган экан. Унинг бахтига орадан 20-30 йил ўтиб ўша ерлар қайта посёлкалаштирила бошланди. Отабой ака уйининг ёнидан хатлаб берилган 1300 м² ерни бу жой менга тегишли деб иморат қуришимга қаршилик қилиб келмоқда. Унинг 1300 м² дан ортиқ ери бўлсада, ширкат хўжалигининг бошқаруви раиси кўнглига гап-сўзи мис тушиб иморат тиклашдан халақат бермоқда».

Шуларни ўқиб, қўздан кечириб ўтирар эканман, А.Абдуллаев Ҳ.Отамуродов билан узун-киска бўлиб хонага кириб келдилар. Улар билан Хивага отландик. Йўл бўйи ёшлларнинг башара-

сига қора чап-лар экан, Аминбой ака «Қиёт» фуқаролар йиғини биноси олди-га келганимизда уйда усталар иш-лаётганини айтиб, Ҳамро «ини»си икковимизни машинадан тушириб, ўзи кетиб қолди. Биз эса бу ерда фуқаролар йиғини раисини тополмадик. Сўнг Ҳамро билан унинг ер участкасини бориб кўрдик. Ҳақиқатан ҳам қўшни О.Бойжонов тараф унинг ер майдонига девор қурган экан. Нима эмиш, бу ер 20-30 йиллар илгари уларники бўлган эмиш. Дарвоқе, Россиянинг Ясная Полянаси граф Толстойники, Боготнинг Қитмоққиш-лоғи катта бобомизнинг мулки бўлган. Бироқ бир аср тугул 15-20 йил олдинги қонун билан бутун ер қаричлаб бўлмайди. Буни О.Бойжонов тушуниши керак эди. Ҳамро иморат тиклаш учун тупроқ, гишт, бетон олиб келибди. Бу ҳам оз маблаг эвазига бўлмайди. Энди иморатни қурай деса, жанжалкаш қўшиллар мушт тутиб чиқса...

Бу ердан чиқиб Амин аканинг уйига бориб «Огаҳий» ширкат хўжалиги раисини излаб у ер-бу ерларга сим қоқиб ўтириб шомни чўқтирдик. Кун ботай деб қолганида раис бува идорага келганини котибасидан эшитиб у ерга етиб борганимизда «хай, баракалла» деб бизни Хивага олиб келган Амин ака машинадан Ҳамро икковимизни туширди-ю, лом-лим демай қаергадир куён бўлди. Бизни раис савлатли гўжумлар остида кутиб турган экан. Кун бўйи пахта йиғим-терими билан овора бўлиб биз билан учрашишга вақт тополмагани учун узрини айтди. Бизни хонасига бошлаб борди. Камина мақсадга қўчидим. Ҳ.Отамуродовнинг хатини унга таништирдим. Отаназар ака сўзларини сабр билан тинглагач, деди: «Мен 30 йилдан буён шу хўжаликка раислик қиламан. Энди сизга айтсам, мухбир ука, расмийлик, шикоят ва уни текширув ўз йўлига. Булар ўтиб

кетадиган нарсас. Лекин қўшинчилик, эл-элatchилик одам учун бир умрга масъулият юқлайди. Мен бу йигитга (Ҳамрога демоқчи) яхшилик қилмоқчи бўлиб, сизга хат ёзишдан илгари тушунтирганман. «Уй қуришининг олдин қўшилларнинг билан сен-менга бордингиз, таяммом, бу ёғи ҳеч қачон яхши бўлмайди. Кел, мен сенга бошқа жойдан ер ажратиб берай», — деганман. Шундан сўнг раис Ҳамрога юзланди: «Сенга қирқинчи марта айтаямман. Мен раис эканман, гишт, бетон ва тупроқларининг ташитишга ёрдам бераман. Эрта-индин хўжалик фермерларга бўлиниб кетди. Ундан сўнг ҳеч ким сенга сув текинга ёрдам бермайди».

Раис буванинг бу сўзларида қўшни кўрган донишмандларга хос мантиқни ҳис қилгандек бўлдим. У қилмоқда ҳамма тинч-тотув яшаши ҳақида қайғурмоқда. Қолаверса, ёш бир йигитнинг келгусида ҳаёти осуда бўлишини истайтир. Иморат қурилишдан олдин қўшни-қўшиллар ота-тўғини қозихона қилишдики, ҳақиқатан ҳам уларнинг келажақда бир ёка-енглик қилиб умр кечирishi гумон. Ҳ.Отамуродов ҳам унинг мақсадини англаб етгандек бўлиб шекилли: «Ҳа, майли, раис бува, бошқа жойдан участка ажратиб берсангиз бера қолинг», — деди. Ва шартини ҳам илова қилишни унутмади: «Фақат бетон, гишт ва тупроқларни ташитириб беринг!» Раис рози бўлди.

Ташқарига чиққаннимизда кун ботиб, қоронгу туша бошлаган, мен Урганчга қайтишим керак эди. Қандай қилиб? А.Абдуллаевнинг оп-кеганди опкелиб, индамай қорасини ўчиргани «алам қилиб», Ҳамро энди нимада уйга етиб оламан қилиб, ҳақиқатан ҳам уларнинг келажақда бир ёка-енглик қилиб умр кечирishi гумон. Ҳ.Отамуродов ҳам унинг мақсадини англаб етгандек бўлиб шекилли: «Ҳа, майли, раис бува, бошқа жойдан участка ажратиб берсангиз бера қолинг», — деди. Ва шартини ҳам илова қилишни унутмади: «Фақат бетон, гишт ва тупроқларни ташитириб беринг!» Раис рози бўлди.

Ташқарига чиққаннимизда кун ботиб, қоронгу туша бошлаган, мен Урганчга қайтишим керак эди. Қандай қилиб? А.Абдуллаевнинг оп-кеганди опкелиб, индамай қорасини ўчиргани «алам қилиб», Ҳамро энди нимада уйга етиб оламан қилиб, ҳақиқатан ҳам уларнинг келажақда бир ёка-енглик қилиб умр кечирishi гумон. Ҳ.Отамуродов ҳам унинг мақсадини англаб етгандек бўлиб шекилли: «Ҳа, майли, раис бува, бошқа жойдан участка ажратиб берсангиз бера қолинг», — деди. Ва шартини ҳам илова қилишни унутмади: «Фақат бетон, гишт ва тупроқларни ташитириб беринг!» Раис рози бўлди.

Айбдорнинг айбига иқдор бўлган яхши. Аммо бир неча бор тавба қилди, яна жиноят қилганларга не дейсиз? Икки марта жиноят қилиб, амнистия тўғрисида жазодан қўтилиб

дея саволмуз тикилдим. Отаназар ака ҳовлида тамаки тутатиб турган ходимларидан бирини чақириб: «Меҳмонни магистрал йўлгача опчиқиб қўйинг!» — деди.

Орадан ўн кунча вақт ўтди. Хат муаллифи ишхонамга ана келди. Раис ваъдасига вафо қилиб бошқа жойдан участка берганини айтди. «Лекин, — дея талмовсиреди у, — туман уй-жой бошқармасидагилар янги участканинг ҳужжатларини беришмаётир, таъмагирлик қилишмоқда».

Оёқни қўлга олиб, Хивага отландик. Шаҳарга етиб келдигу, уй-жой бошқармаси мутасаддилари билан учрашдик. «Эҳ, нимасини айтаяйлик, — деди у ердагилар. — Ҳамробекнинг иштаҳаси қарнай чиқиб қолди. У эски ерга ҳам, янги берилган участкага ҳам эғалик қилмоқчи. Эски Отaxon Бойжоновнинг уйи ёнидаги ерга даъвогарлик қилмайман деб тилхат ёзиб бер, шундан кейин сенга янги участканинг ҳужжатларини берамиз деганмиз. Ахир қонун бўйича ҳар бир оилага фақат 1300 м² ер берилиши керак».

Ҳамрога яқка тартибда уй-жой қуриш тартибини тушунтирмоқчи бўлдим. У эса хўмрайганча деди: «Отaxon аканинг келинлари хотинимни уриб, бошини ёрди. Устига устак мен шунча маънавий зарар кўрдим. Ҳўш, бунга ким тоvon тўлайди?»

Унинг бу гапларидан олдинги берилган участкани ҳам ўзиники қилиб қолдириш ниятида эканлигини сездик. Мақмадан чиқар эканмиз Ҳ.Отамуродовга ҳар бир уш қонуний ҳал этилаётганини, раис унга уруш-жанжалларга нўқта қўйиш учун янги участка бергани, эскисини ширкат хўжалиги ҳисобига қай-

тариши лозимлигини тушунтирмоқчи бўлдик. У эса жағи тинмасдан маънавий зарарни ким тўлайди деган гапни такорлайверди. Унга маънавий зарарни ундириш нияти бўлса судга мурожаат қилиш лозимлигини тушунтирдигу хайр-маъзур қилдик. Йўл-йўлакай Хивадаги Хоразм-Маъмур академиясига кирдик. У ердаги олимп билан суҳбатлашиб ўтирганимизда Аминбой Абдуллаев ваҳоҳат билан Ҳамронини етаклаб кириб келди.

— Ҳамро Отамуродовнинг «ини»сини унинг ҳал қилиб бермайсизлар? — деди у менга. Камина «тўртинчи

ҳокимият» вақили сифатида ўзининг ваколат доирасидаги вазифасини охирига етказганини, қолган муаммолар суд билан боғлиқлигини тушунтирмоқчи бўлдим. Кутилмаганда Амин ака «ука-сига юзланди»:

— Айт-чи, булар таксидан тушиб тўғри сенинг олдинги келишдики ёки ҳокимиятга кириб чиқшдики? «Ини»си тушмагур ростини айтди:

— Тўғри менинг олдинги келишди (пойлаб турган экан, шекилли).

Шундан сўнггина босиклик билан муомалага ўтиб, сиз раис ёки уй-жой бошқармасидагилардан пора олган бўлсангиз керакки, уларнинг тарозисига миниб турибсиз қабилда гапни айлан-тирдий Амин ака. Иш жараёнида бундай қуруқ тўхматларга дуч келавериб, кўнглига кўп оғир олиб ўтирмаймиз. Бўлмаса юракка чатоқ бўлади. Бироқ Пахлавон Махмуддай улуг пир қадамжосида туриб бизга бу ҳақорат қаттиқ тегди. Ва унга дедик:

— Биз қонунийлик тарозисига ён босаямиз. Биз аралашдик, раис Ҳамрога бошқа тинчроқ жойдан ер берди. Хатто гиштларини ташиттириб ҳам берган. Бетон ва тупроққа навабат келганда ерга сув тошиб машина киришига имкон бўлмаган. Энди инсофи бўлса олдинги ерни топириши керак!

«Бетонни, тупроқни ким ташиб беради?» — деди А.Абдуллаев. Хайт деганда мадад берадиган ёр-дўст, ошана-оғайниси бор одам шунча гапдан сўнг бу саволни бермас эди. Ёки биз хашарга бораёйликми энди, а?!

Эрпўлат БАХТ,
«Нидиқ» мухбири

ТАВБАСИГА ТАЯНМАДИ

QILMISH-QIDIRMISH

Утамуродлик Алиби Жарибаев «Бирлик» ширкат хўжалигида чўпонлик қилиб анча хўрмат қозонди. Хўжалик маъмурияти ёш чўпонни бош чўпонлиқка тайинлагандан сўнг, Алиби айниб қолди. Аввалига 2002 йил август ойида 30 та совлиқни имижимизда Утега бозорига олиб бориб, ҳар бирини 25.000 сўмдан пуллаб юборди. Қўнғир ишнинг қийини бир йил ўтса-да сезимлаганидан руҳланиб, 2003 йил сентябр ойида яна отардаги 24 та совлиқни чўл кезиб

юрган «учар савдогарлар»га пуллаб юборди. Шундан кейин анча дадиллашиб қолган бош чўпон укаси Ержонни уйлантиришга кетадиган харажатларни қоплаш учун яна ширкатга қарашли 100 та қўйни гумдон қилди.

Барибир қўнғир ишнинг қийини чикди. «Бирлик» ширкат хўжалиги билан А.Жарибаев ўртасида тузилган моддий жавобгарлик тўғрисидаги шартноманинг бажарилиши текширилганда бош чўпон ширкатга тегишли 276 та қўйни ўзлаштириш ор-

қали хўжаликка 7.804.000 сўм зарар келтирганини аниқланди. Тергов жараёнида у айбига иқдор бўлиб, қаттиқ пушаймонлигини билдирди. Хўжаликка етказган зарарини тўлиқ қопладди.

Жиноят ишлари бўйича Томди туман суди А.Жарибаевни ЖКнинг 167-моддаси 3-қисми «а» банди бўйича айбли деб топди ва унга 2 йилу 6 ой ахлоқ тузатиш ишлари белгиланиб, ойлик иш ҳақининг 20 фоизини давлат фойдасига ундириб боришга ҳукм қилди.

Айбдорнинг айбига иқдор бўлган яхши. Аммо бир неча бор тавба қилди, яна жиноят қилганларга не дейсиз? Икки марта жиноят қилиб, амнистия тўғрисида жазодан қўтилиб

қолган қимсаннинг учинчи бор ўғирликка қўл ургани ажабланарлиқдир. Асли андижонлик Эркин Ташбобоев Ужудуқ шаҳридаги иккита хонадонга ўғирликка тушиб, ҳаммаси бўлиб 381.000 сўмлик буюм ва қий-монлигини ўғирлаган ва эски-туски бозорда ҳеч нарсадан хабари йўқ одамлар орқали сотишга уринган. Жиноят ишлари бўйича туман суди бу ўғирликни илгидан игнасигада суриштирди. Гувоҳларнинг қўрсатмалари, ашёвий далиллар ёрдамида жиноят фош бўлди.

Э.Ташбобоев бу сафар ЖКнинг 169-моддаси 3-қисми «а» банди билан айбдор деб топилди, 5 йилга озодликдан маҳрум этилди. Энди у жазони қўчайтирилган режимидаги маъсасида ўтайди.

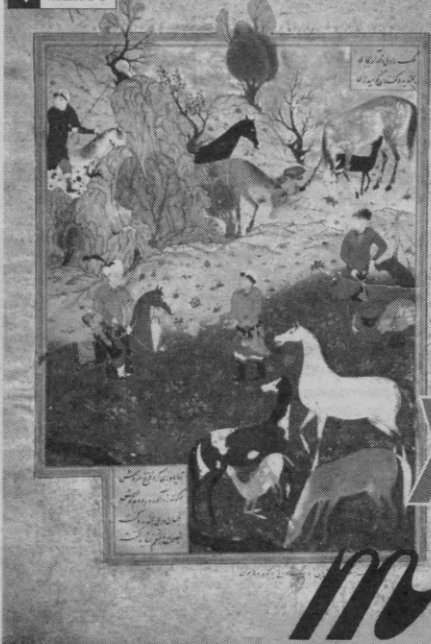
Н.ХОТАМОВ,
Жиноят ишлари бўйича Томди туман суди раиси

Моҳият

Эркинлик қонунлар
ижозат берган ҳамма
нарсани қилиш
хуқуқидир. Агар фуқаро
ушбу қонунлар тақиқ-
лаган нарсаларни қила
олганида эди, унда
эркинлиги бўлмаган
бўларди, чунки худди
шунинг ўзини бошқа
фуқаролар ҳам қилган
бўлардилар.

Шарль МОНТЕСКЬЕ

МЕРОС

Ўзбекистон тарихига алоқаси бўлган, юртимизда яшаётган инсонларнинг кечаги ўтмишини изоҳлайдиган ҳужжатларни аниқлаб, уларни Ватанимизга келтириш учун алоҳида комиссия тузиш лозим. Бу комиссия, зарур бўлса, парламентга ёки ҳукуматга таклиф қилиниши, бир сўз билан айтганда, ушбу масалани биз давлат сиёсати даражасига кўтарган ҳолда ҳал қилишимиз керак.

Ислом КАРИМОВ

Ҳа, Ўзбекистон президенти томонидан таклиф этилган, юртимиздан четга олиб кетилган ва халқ бойлиги бўлган архив ҳужжатларини қайтариб олиб келиш бўйича махсус комиссияни тузиш гоёси тезда амалга оширилиб, Олий Мажлис ҳузурида ана шундай комиссия ташкил этилди. Унга Олий Мажлис депутатлари, тегишли давлат муассасалари ва нодавлат ташкилотлар ҳамда мутахассислар жалб этилди. Шу тариқа тақдир тақозосига кўра хорижга олиб кетилган ҳамда жаҳоннинг турли илмий-маданий муассасаларида сақланаётган миллий бойлигимиз — аждодлардан мерос кўлэмалар, ҳужжатлар, маданий ашёларни юртимизга қайтаришга киришилди.

вазирлиги тизимидаги муассасаларнинг хизмати катта. Айниқса, Буюк-Британия ҳамда Мисрдаги элчихоналаримизнинг кўрсатган ёрдамлари таҳсинга сазовордир.

Шунингдек, комиссиянинг ўтган даврдаги фаолияти натижасида яна қатор мамлакатлар, жумладан, Германия, Франция, Австрия, Италия, Туркия, Эрон, Ҳиндистон ва Хитойда ҳам Ўзбекистонга тегишли нодир ҳужжатлар, кўлэмалар, санъат асар-

ҲУЖЖАТЛАР — тарихий юзгусли

Ушбу эзгу мақсадга эришиш учун биз ишни, аввало, энг аҳамиятли ҳужжат қайси давлатларда сақланаётганини аниқлашдан бошладик. Сўнгра асосий эътиборни мамлакатимиз ва халқимиз тарихи, маданияти ва санъати оид қимматли ҳужжатлар, тарихий манбалар, санъат асарлари ва ашёлари энг кўп олиб кетилган давлатларга қаратдик. Шу мақсадда Россия, Англия, Миср, Туркия, Бирлашган Араб Амирликлари ва бошқа мамлакатларга комиссия аъзолари ва мутахассис-олимлардан иборат гуруҳлар юборилди. У ердаги илмий-маърифий, маданий-маънавий муассасалар ва архивларда изланиш олиб борилди. Натижада анчагина керакли маълумотларни йиғишга муваффақ бўлдик.

Жумладан, Россиядаги турли фонд ва архивларда юртимизнинг тарихига оид минглаб ноёб ҳужжатлар сақланаётгани аниқланди. Уларнинг энг қимматлилари Москвадаги фотоматериаллар давлат архиви, Красногорскдаги Россия киносурат давлат архиви, Санкт-Петербургдаги Салтиков-Шедрин кутубхонаси ҳамда Россия музейларида сақланади. Бу муассасаларда сақланаётган юртимизга тегишлилиги аниқланган ҳужжатларнинг умумий сони олти мингдан ошди. Россия фотоматериаллар давлат архивда Ўзбекистон тарихига мансуб 2687 та овозли ҳужжат бўлиб, юрдошларимиз — танқили сиёсий арбоблар Аҳмад Икромов ва Усмон Юсуповларнинг нуқталари, маданият ва санъат арбоблари Фафур Фулом, Р.Глиер ва бошқаларнинг ёзиб олинган овозлари, шунингдек, Юнус Ражабий ҳамда Ботир Зокиров ижро этган ўзбек мумтоз ва эстрада кўшиқлари шулар жумласидандир.

Бундан ташқари Красногорскдаги Россия киносурат давлат архивдаги ҳужжатлар текширилганда, Ўзбекистонга оид 622 та ҳужжат борлиги аниқланди, улардан 204 таси республикамиз учун ахборот сифатида қимматлидир. Мазкур архивдаги 1306 та фотосурат бевоқиф тарихимизга боғлиқ экан. Комиссия мазкур ҳужжатларнинг ўзини ёки ҳеч бўлмаганда нусхасини юртимизга олиб келиш учун барча имкониятдан самарали фойдаланишга астойдил киришди ва бунга маълум даражада эришди ҳам.

Масалан, буюк мусаввир Камолитдин Бехзод асарларининг аксарияти тарихий сабабларга кўра чет элларга олиб кетилган. ЮНЕСКО халқаро ташкилоти эса 2005 йилда Ўзбекистон билан ҳамкорликда мусаввир таваллудининг 550 йиллигини нишонлашни режалаштирмоқда.

Шу муносабат билан пойтахтимизда Камолитдин Бехзод номидаги ёдгорлик боғи ва миниатюра санъати давлат музейи барпо этилмоқда. Буюк мусаввир асарларининг айримлари Санкт-Петербургдаги Салтиков-Шедрин кутубхонасида сақланаётганини, Оксфорддаги (Буюкбритания) Бодлеан кутубхонасидаги Алишер Навоий «Хамса»-сида Бехзод ишлаган миниатюраларнинг асл нусхалари мавжудлигини аниқлаганимиздан кейин (бу кутубхонанинг шарқ бўлимида «Хамса»-га кирган тўртта асарнинг ўзида Бехзод мўйқаламига мансуб миниатюраларнинг сони 17 та экан), ҳеч бўлмаганда уларнинг нусхасини яратишга қарор қилиниб, бу ишга миниатюрочи расом Х.Мухиддинов жалб қилинди. Натижада қўзланган мақсадга қисман бўлса-да эришилди, нусхалар яратилди ва Ўзбекистонга олиб келинди.

Шу ўринда таъкидлаш лозимки, комиссиянинг изланишлари фақатгина Бехзод мероси билан чекланиб қолмади. Инглиз шарқшунослари ёрдамида Бодлеан кутубхонасида XVI асрнинг иккинчи ярми — XVI асрнинг бошларида яратилган Бухоро миниатюра мактабига оид 30 га яқин гўзал асарлар, Лондондаги Британия кутубхонасида эса Бехзод томонидан Низомий «Хамса»-си кўлэмасига ишланган 27 та миниатюра борлиги аниқланди. Таширфимиз бесамар кетмади, яъни асарда Бехзоднинг шахсий имзоси мавжуд бўлган уч донга миниатюраларнинг юқори сифатли рангли нусхалари сотиб олинди. Шунингдек, бу кутубхонада Ўзбекистонга оид ҳужжатлар қаторида шайбонийлар тарихига бағишланган, ханузгача илмий истеъмолга киритилмаган кўлэмалар мавжуд экан.

Лондондаги Британия музейида эса Бобур ва унинг сулоласи тарихини акс эттирувчи йирик коллекция жамланган. У асосан, Ҳумоюн, Жаҳонгир ҳамда Шохжаҳонлардан бошланиб кейинги даврларни ҳам қамраб олган. Бу ерда сақланаётган Бухоро манзаралари билан Бухоро ҳукмдорларининг портретларидан ҳам намуналар олиб келинди.

Дунёдаги энг бой ва йирик музейлардан бири — «Викторини ва Алберт»даги тадқиқотлар ҳам самарали бўлди. Бу ердан «Бобуронома»нинг энг нодир кўлэмаларидан биридаги еттита миниатюра, жумладан, Бобурнинг 1630 йилда чизилган портрети акс эттирилган миниатюралардан рангли нусхалар олиб келишга эришилди.

Комиссиянинг фаолиятида Мисрдаги изланишлар алоҳида ўрин тутди. Қоҳира шаҳри музейларида сақ-

ланаётган маданиятимиз дурдоналари ҳисобланмиш асарлар билан ноёб кўлэмалардан ташқари халқимизнинг гилам тўқиш ва сўзана санъати намуналаридан ташкил топган махмуза бебаҳо коллекция ҳисобланади. Шаҳардаги маданият ишлари-га мансуб қадимий ёдгорликларни асраш олий кенгаши мутахассислари ҳамда бошқа араб олимлари билан ҳамкорликда Қоҳира кутубхоналаридан жой олган Камолитдин Бехзод ва унинг шоғирдлари чизган нодир суратлар аниқланди.

Изланишлар натижасида уларнинг қандайдир олтита санъаткорнинг, қолгани шоғирдлари Қосим Али, Шайхзод, Махмуд Музаҳҳиб, Оқой Мирак ва Султон Муҳаммадиддиннинг махсули эканлиги маълум бўлди. Ушбу асарлар Қоҳирадаги «Дор ул-қутуб» мажмуасида сақланмоқда. Жумладан, ундаги Саъдий Шерозий «Бўстон»нинг кўлэмаси, мутахассисларнинг фикрича, султон Ҳусайн Бойқароннинг топшириғи билан махсус қўйрилган ўта ноёб нусхадир. Кўлэмада Бехзод томонидан ишланган (ҳажми 21х30,5 см), Ҳирот мактабининг гўзал намуналари бўлиши миниатюралар бор. Ушбу асарларнинг кўргазмалар учун мослаштирилган рангли факсимил тасвирлари мамлакатимизга олиб келинди. Насиб қилса, улар қурилиши ниҳоясига етказилган Камолитдин Бехзод номидаги миниатюра санъати давлат музейидан муносиб ўрин эгаллайди.

Айтиш жоизки, бу асарлар Ҳусайн Бойқаро ҳукмронлигининг охириги даври, яъни XVI асрнинг илк йилларида — Бехзод иккунчи қамолотининг авж чўқисидаяратилган. Бойқароннинг вафотидан кейин Ҳирот миниатюра мактаби вакиллариининг аксар қисми Бухоро ва Табризга ҳижрат қилишга мажбур бўлганлар. Уларнинг деярли барчаси Бехзоднинг шоғирдлари эди. Исқандария кутубхонаси унқум (дунёда ягона) асарлар фондиданги турини имом Бухорий қаламига мансуб «Ал-Жомийъ ас-саҳиҳ»нинг энг қадимий

кўлэмалари, Бурхониддин Марғиноний асарларининг қадимий нусхалари эгаллаб турибди. Афсуски, ана шундай нодир асарларнинг аксарияти бизда йўқ. Шу боис уларнинг электрон нусхаларини Ўзбекистонга қайтариш ҳақида кутубхона маъмурияти билан келишиб олинди.

Комиссиянинг Туркияга сафарини ҳам анча самарали бўлди дейиш мумкин. Истанбул шаҳридаги «Тўққоли» саройи кутубхоналарида

ларининг мавжудлиги маълум бўлди. Бу давлатларда сақланаётган манба, ҳужжат ҳамда ашёларни тўлиқ ўрганиш, уларнинг ҳажмлари ва сонларини аниқлаш илмий сафарларни тақозо этади. Шунинг учун ҳам, бундай сафарларни уюштиришда халқаро илмий-маданий муассасалар томонидан таъсис этилаётган грант ва дастурлардан фойдаланиш йўллари изланимоқда.

Гарчи комиссиянинг асосий вазифаси чет эллардаги Ўзбекистонга оид ҳужжатларни аниқлаш, уларнинг сақланиш шароитларини ҳамда тарихийликларини ҳамда мамлакатимизга қайтариш имкониятларини ўрганиш бўлса-да, амалда бу билан чекланиб қолмаганлиги юқорида зикр этилган юртимизга олиб келинган ноёб ҳужжатлардан тайёрланган сифатли нусхаларда ҳам ўз исботини топпоқда. Улар тегишли илмий, маданий-маърифий ва ўқув муассасаларига, жумладан, Ўзбекистон Бадиий академияси, Темурийлар тарихи давлат музейи, Ислом университетини, Фанлар академиясининг Шарқшунослик институти ва Тошкент Давлат Шарқшунослик институтига топширилди. Қурилиши ниҳоясига етказилган Камолитдин Бехзод номидаги миниатюра санъати давлат музейига эса, Буюкбритания, Туркия, Миср ва Россиядан олиб келинган 150 га яқин нодир миниатюраларнинг кўргазмалар ва электрон нусхалари тақдим

этилди. Улардан илмий тадқиқотларда ҳамда ёшларни маънавий баркамол инсон қилиб тарбиялашда фойдаланишмоқда.

Зеро, кўчирма нусха ҳам, унинг асли қарерда сақланаётганидан қатъи назар, бир томондан, тарихимизнинг яхши ўрганилмаган саҳифаларига ойдинлик киритса, иккинчидан, халқимиз, айниқса ёшларда аждодларимиз истеъдоди ва сароҳиятидан фойдаланиш тўғрисидаги ривожлантиради. Бу эса, улардаги ижодкорлик салоҳияти ва қудратини оширишга хизмат қилади.

Неъматулло ИБРОХИМОВ, Махсус комиссия раиси

BIR JINOVAT TAFSILOTI

... Дунёни қизганма мендан

азизим,
Сен ичган булоқдан ичмасман асло.
Сен юрган тоғларда қолмагай изим,
Сен кечган дарёдан
кечмасман асло...

Ҳаётбек қўшиқни берилиб тинглар, дилини чок-чок қилган изтиробли онларни қайта бошидан кечирарди. Бироқ гала-говур, стол устида бир-бирига тирс-тирс уриётган биллиард тошлари дилортар қўшиқни бўлиб-бўлиб қўяётганди. Бўлиниб-бўлиниб янграётган қўшиқ ўзининг бўлинган ҳаётини, болалик, ёшлик саҳналарининг парчаларини кўз ўнгидан гавдалантирарди. Фалокат оёқ остида. Ўн икки, ўн уч яшар бола эди. Катта кўчада велосипедини миниб бораётганди. Нимадир тарс урилди-ю, рулқўлидан чиқиб кетди. Ўзи эса учиб кетиб, асфальтга тушиб, нафаси қайтди. Қўзини очганида, касалхонада ётарди. Йилгавериб қовоқлари шишган онасининг киприкларидан шукрона ёшлари думалади. Отасининг айтишича, уни йўловчи машина беҳос уриб юборибди. Аллоҳга шукр, бир ўлимдан қолибди. Даволаниб чиқди-ю, авария асоратидан фориғ бўла олмади. Гоҳи-гоҳида аъзойи-бадани увишиб, ҳушини йўқотарди. Шифокорлар унга «тўқанок» деган ташхис қўйишди. Ана шу дард туфайли саккизинчи синфдан кейин ўқишини давом эттиролмади. Ота-она ўқисган кўнглига малҳам бўлар, деган умидда уни тезроқ уйлантириш тараддудига тушишди. Фароғат билан илк учрашувдаёқ дилига чўғ тушди. Илк муҳаббат оташида қўйиб ёнди. Тўй-тантана, самимий тилаклар...

Лекин бахтли онлар узоқ чўзилмади. Сўйган ёри юрагини сўғуриб қўлига тўтқазиб қўйди. Бировларнинг гап-сўзига ишонмаганди. Бегона йигит билан ўзи кўрди-ю, жавобини берди. У радио-телевизор устасига шогирд тушган, аламининг ишдан олқарди. Ўзи бемалол тузатишни олган, ўртоғи Равшан билан дўкон очиб, тиркичликларини ўткази бошлашди. Дадаси шахар марказидан, дорихона ортидаги кўчадан олиб берган ҳовли хувилаб ётар, ютаман дерди. Онаизор дардман ўғлини ёлғизликдан фориғ этишни ўйлаб, бу гал бир фарзанди ёш аёлга уйлантирди. Ҳаётбек иккинчи оиласидан бир ўғил кўрди. Бироқ Малика тўқанок бор дардманд йигит билан яшагиси келмади. У яна сўқабос бўлиб қолди. Ишдан кейин отасининг ҳовлисига борар, овқатланиб, бир оз ўтиргач, уйига қайтарди. Топган пулига уйни

таъмирлади. Баъзан юз граммлик стаканчада сотиладиган арокдан ичиб, ноҳуш хаёлларни қуварди. Ушанда биллиардхонага кирганида ҳам кайфи бор эди. Кечки пайт уйда велосипедини тузатаётганида ўртоғи, синфдоши Мухибилнинг акаси Омонулло кириб келди.

— Рулни ўқи борми сизда.
— Йўқ эди...
— Исроилхонада бор деб

СИНДИРИЛГАН ҚЎШИҚ

эшитувдим, бориб келайлик бўлма-са...

Улар кўчага чиқишди. Пойтўғ шахри марказида, биологатория ёнидан ўтишаётган Ҳаётбек Омонулло акадан «ишасизми?» деб сўради. Битта стаканчада арок олди.

— Ўзинга-чи?
— Мен ҳалигина ичувдим...

— Библиард ўйнайсизми, пулини мен тўлайман, — деди Ҳаётбек.

Биологаториянинг катта хонасига иккита биллиард столи ўнатилади. Кечки пайтлари ёш-яланг-ишлар шурда вақт ўтказишарди. Столлардан бирида ўйин тугагач, Омо-

нилло ака Аҳмаджон деган йигит билан шарларни учбурчак шаклида жойлаштириб, қайта ўйинни бошлашди. Ҳаётбек гоҳ-гоҳ тўғри мўлжал олинганида нишонга, лузага стол бурчаклари ва ўртасидаги тўрчаларга тушаётган шарлар-

да, бу дўзахни елкамининг чуқури кўрсин, деганди. Лекин, ўрганган кўнгли, ўртанса қўймас, деганларидай йигирма ёшида иккинчи бор, ўттиз ёшида учинчи бор судланди. Учтинчи марта жазони ўтаб келиб, туғилиб ўсган диёрига сиғмай қолганини ҳис этди-ю, Беларуссияга бош олиб кетди. Ўхшатмагунча учратмас экан. Ўзга юртда ҳам ўзига ўхшаган, қамоқхона ёвғонини тоғиб кўрганлар билан улфат тутинди. Ўлфатчиликлардан бирида шахсиятига теккан шишадошига пичоқ тортди юборди. Россиядаги қамоқхоналардан бирида ўн икки йил жазони ўтаб, 2000 йили Пойтўғ шахрига қайтди. Хотин, бола-чақаси ажрашиб кетган, умиди ҳовли-жойидан эди. Бироқ ҳовли-жойни туғишган холаси аллақачон сотиб юборганди.

Шу тарика Салим Сафаров кўчада қолди. У эллик ёшдан ошган, умрининг ярми қамоқхонада ўтган, кўп нарса керак эмас, бир бошпана бўлса бас эди. Болаликдан танийдиган биологатория мудири Тоҳиржон Тожбоев мусофирдан марҳаматини дариг тутмади. Қоровулликка ишга олди. У қоровулхонада тунаб яшаб юрди. Орадан бир йил ўтиб, тунлари қоро-

та»ни майдалаб, бир оз гап сотишгач, Ренат «бир иш бор» деб жунаворди.

Салимжон биллиардхонага кириб, дераза ёнидаги нотаниш йигитга қўзи тушди...

— Нима дедим сенга, қўлингни торт!

— Ўзинг баландлатиб қўй бўлма-са!

Салим ўғли тенги Ҳаёт билан гап талашди. Иккаласи бир-бирини ҳақорат қилишди. Ҳаётбек тоқчадаги магнитофонни суриб, ерга тушириб юборди. Қўшиқ ярмида синди. Салим йигитнинг ёқасидан олганида, биллиард ўйнаётган Омонилло орага тушиб, уларни ажратди. Ҳаётбекни шаштидан тушириб, кўчага бошлади.

— Тенг бўлманг, уйга бординг!

Омонилло хонага қайтиб, чала қолган ўйинни давом эттирди. Салимнинг ташқарига юрганига қўзи тушиб, кўнгли гаш бўлди. Бироқ ўйинни қўзи қиймади. Бир оздан кейин танишлардан бири «Салим ака Ҳаётбекнинг изидан кетди», дегач кўчага югурди. Салимга рўпара келди. «Уканга айт, магнитофонни пулини тўлаб қўйсин!» деди у. Ҳаётбек эллик қадамча нарида қорнини ушлаб чўккалаб ўтирарди.

— «Дунёни мендан қизганма», таъсирчан ашула, — деди у аранг.

Омонилло унинг қўлини қорниндан олганида қон эди. Дарҳол йўловчи машинани тўхтатди. Машинага чиқаётганида ярадор йигит ҳушини йўқотди...

— Бўлди йиғиштир, — деди биллиардхонага кирган Салим йигитларга. — Ўйин тугади!

У қочишга, яширинишга уринмади. Қочадиган, яширинадиган жойи ҳам йўқ эди.

Суд йигирма олти яшар Ҳаётбек Каримовнинг жонига қасд қилган, муқаддам тўрт марта судланган, рецидив жиноят содир этган Салим Сафаровга 18 йил озодликдан маҳрум этиш жазосини тайинлади.

Бефарқлик, яъни ҳаракатсизликнинг ўзи ҳам жиноятдир. Избоскан тумани ИИБ ходимлари жазони ўтаб келган шахс устидан назорат ўрнатмаганлар. Расман рўйхатдан ўтмаган Агробиллаборатория биллиардхонаси кечки пайтлари майхонага айланиб қолаётганига бефарқ қараб келишган.

Каримжон МАМАТОВ,
Анджон вилоят прокурорининг биринчи ўринбосари.
И.БЕРОХИМОВ,
журналист

доллари микдориде пора тақлиф қилган Б.Хурбаев тилидан илдинди, «Жеки» лақабли хизмат ити вазиятга ойдинлик киритди: махсус ўргатилган ит автобус салони тағидида 11 килограммдан зиёд «оқ ажал»ни фоти қилди.

Шу тарика мамлакатимиз худудидан транзит орқали Россияга ўтиб кетиши, минглаб инсонларга кулфат, жиноят оламига даромад келтириши мумкин бўлган жуда кўп микдордаги героин тўхтатиб қолди.

Суд ҳукми билан ҳайдовчи-наркокурерлар — М.Машаров ва Ш.Низомовлар 16 йилга, Б.Хурбаев 16 йил 6 ой муддатта озодликдан маҳрум этилди.

Қирқ беш ёшли қоралаб ҳалол меҳнат, осуда ҳаёт қадрини тушуниш керак бўлган бир пайтда жиноятга қўл уриб узоқ йиллик жазога маҳкум этилиш... Афсусларли ва ачинарли ҳол, албатта.

Мўмай пул дардида жиноят кўчасига яқин келиб қолганларга уларнинг тақдири сабоқ бўлар, эҳтимол.

Лутфулла ТУРСУНОВ,
Тошкент вилоят прокурораси бўлим бошлиғи ўринбосари.
Ш.ЕДГОРОВ,
«Ҳақиқат» мухбири

BOSHI BERK KO'CHA

МАХАЛЛАДАГИ ҲАҚИҚАТ

Салкам ўттиз йил ҳайдовчилик қилиб, одамларнинг узогини яқин, оғирини енгил қилиб оила тебратган М. Машаров ҳаётинида нолима-маса ҳам бўларди. Шериклари Ш. Низомов ва Б. Хурбаевлар ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин.

Уларнинг айтишларича, анча йил бурун ўзлари ишлаб келган автокорхонадан «Мерседес-Бенс» автобусини ижарага олишиб, Тожикистондан Россияга йўловчи ташин билан шуғуллана бошлашди. Тургангаки, қийинчиликларга қарамай топиш-тутишлари ўнгилди. Хуллас, техниканинг орқасидан учо-ви ҳам рўзгорини тебратиб юришди.

Бироқ, ўтган йили тожикистонлик «Босс» лақабли нарқоборон (тергов давомида шахсини аниқлаш

имкони бўлмаган) билан танишшди-ю ҳаммаси ўзгарди. Нарқоборон уларга сердаромад «бизнес» тақлиф қилди. Учовлон таваккал дея рози бўлишди. Автобус салони тағидан махфий жой тайёрлашиб, 6 килограмм героинни Тожикистондан Россиянинг Самара шахрига етказиб беришга келишилди. Операция амалга ошди. Албатта, бу сафар нарқоборон уларни курак қўймади: ҳар қилграммга 800 дан, жами 5200 АҚШ долларини санаб берди.

Шундан кейин учовлон бу ишга бошқа қўл урмасликка келишиб,

қасам ичишди. Лекин уларнинг нарқобизнес йўлига ихтиёрий кириш бору ихтиёрий чиқиш йўқ эканлигини тушуниб етишлари учун кўп вақт кетмади. Шу йилнинг баҳорида «Босс»нинг йигитлари уларни қидириб келишди ва бу сафар уларга янаям сердаромад «иш» тақлиф қилишди. Ўтган вақт ичида ҳаж зиёратига бориб келишган, гуноҳ-са-вобини яқини тушунган учовлондан рад жавобини олган «Босс» инда-май кетмади. Ўйлаб кўриш учун уларга муддат белгиланди. Тахлика-ли қўнлар бошланди. Ўзаро кели-шиб, кечаси қочиб кетишаётган пайтда «Босс»нинг шериклари ту-

ни кузатаётди, беҳтиёр магнитофондан таралаётган қўшиққа маҳлиё бўлиб қолди.

... Дунёни қизганма мендан, азизим...

У дераза тоқчасида, парда ортида турган магнитофоннинг овозини баландлатиб қўймоқчи бўлди.

— Қўлингни текказма!...

Афтидан унинг сафари яна қари-ган, панжара ортидаги дунё ташри-фига маҳтал эди. Илк бор ўн олти ёшида майда ўғирлиги учун бир йил панжара ортида ўтиргани-

вулхонада ҳар хил шубҳали киши-лар тўпланавергач, мудир Салим-жонга бошқа бошлана топишни маслаҳат берди. У ҳар жойда, биллиардхоналарда ризқини те-риб юрди. Ахйир яна Тоҳиржонга учради. Агробиллабораторияда битта хонага иккита биллиард ўрнатилган эди.

— Шу биллиардхоначи очиб ту-рай, ойлик керак эмас...

Мудир яна қўнглинанлик қилди. Биллиардхона қалитини унга то-пишди. Биллиардхона кундузи ким-сасиз, кечки пайт лаборатория хо-димлари ишдан кетгач гавжум бўларди.

Кечки пайт Салимжон эшик та-ғидида турганида Ренат ташриф бу-юрди.

— Ўзта-юзтадан отмаймизми?
— Сураб ўтирасанми, — деди Салимжон.

Ренат дўкондан арок билан га-загига ул-бул олиб келди. «Ярим-тиб олишди.

— Айтганимга кўнсаларинг нақд 11 минг долларни санаб бераман, Авансин ҳозир олсанлар. Кўнма-саларинг, бола қақаларинг билан уйлариңга қамаб ёкиб юбораман!

Бунинг шунчаки пўтиса эмасли-гини тушунган уч шерик «Босс»га йўлиққан қўнларига лаънатлар ай-тишиб, тақлифга қўншдан бошқа чора топишга уриниб ҳам қўриш-мади. Қолаверса, 11 минг доллар қала пул. Бу пулни топишнинг ўзи бўлганми? Нафс ва тахлика бир-лашиб кетди. Қай бири устун келди, айтиш қийин. Шу тарика йўлга чи-ққан учовлон йўлнинг ярмига ҳам етиб боришолмади.

Тожикистон ва Ўзбекистон чега-расида жойлашган «Ойбек» божго-на постида тўхтатилган «Мерсе-дес-Бенс» автобуси ҳайдовчилар-ининг ўзларини тутиши ҳужўқ-тар-тибот ходимларига шубҳа уйғотди. Автобус назоратдан ўтказиш учун «Ўллама» божхона постига келти-рилди.

Вазиятнинг бундай туо олишини қутмаган шериклар учун ҳақиқий тахлика бошланади. Божхона на-зоратчисини четга тортди, назорат ўртказмаслик эвазига 3000 АҚШ

▼ SOG' LIQ' ING — BOYLIGING

САЛОМАТЛИКНИНГ БАҲОСИ ЙЎҚ

The Lancet журнали чоп этган ҳисоботда ёзилишича, бугунги кунда дунё бўйича 4 миллион нафар тиббиёт хизматчиси етишмайди. Врачлар, ҳамшира ва доялар етишмаётган бир шароитда ОИТС, безгак ва сил каби кенг тарқалаётган касалликларга қарши самарали кураш олиб бориш мушкул.

Ҳисобот муаллифларидан бири Гарвард университетининг профессори Линколн Чен инсоният саломатлиги XXI асрда ҳам хавфдан халос бўлгани йўқ деб бонг уради.

Мутахассислар етишмаслигининг асосий сабаби ер юзиде қашшоқлик, сиёсий беқарорлик ва иқтисодий тараққиётдаги тенгсизликларнинг барҳам топмаганлигидир дейилади ҳисоботда. Қолаверса, медицина таълимига кам маблағ ажратилганлиги, ВИЧ каби инфекцияларнинг тез тарқалиб бораётганлиги, «ақллар оқими» — интеллигенциянинг қишлоқдан шаҳарга, камбағал давлатлардан бой мамлакатларга кетиб қолётганлиги ҳисобига ҳам вазият мураккаблашиб бормоқда.

Ҳисоботда ривожланган ва ривожланаётган мамлакатлар ҳукуматиға мурожаат этилган бўлиб, медицина таълимини молиялаштириш ва тиббиёт соҳасидаги мутахассисларни кўпайтириш чораларини ишлаб чиқиш зарурлиги таъкидланган. Бундан ташқари, ҳисоботда Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти ва Жаҳон банки ҳам масалаға жиддий ёндашишга, тиббий таълим, мутахассисларнинг малакасини ошириш, шунингдек, иқтидорли кадрларни қидириб топиш ва соҳаға жалб қилишға чақирилади.

КАСЕЛАР ИЧИДАГИ ЭНГ КЕРАКЛИСИ ВА ХАВФЛИСИ

Медицина соҳаси пайдо бўлиш ибтидосиданқ кучли назорат остида бўлиб келган. Шу билан бирға унинг жавобгарлиги ҳам анчагина қаттиқ бўлган. Тўғри, даставвал врач (табиб)лар масъулияти даражаси турлича эди.

Тош асри, қулдорлик ва хатто феодализм даврларида ҳам кўпчилик халқларда табиблик магия, сеҳргарлик, гайритабиий куллар билан боғлиқ деб тушунилган. Аммо, табиблар ҳаёти у пайтларда ҳозирғига қараганда анча қийин кечган экан. Дейлик, тош асрида ҳукмдори даволай олсанг, ишинг беш: еганинг олдинда, емаганинг ортинда. Бошпананг ҳам энг шинам горда ва ҳоказо. Агар даволай олмасанг ҳолингга вой...

Тош асриға нисбатан анча илғор қулдорлик даврида ҳам табиблик шарафли, энг керакли ва албатта хавфли касб саналган экан. Масалан, миллоддан олдинги 1792-1750 йилларда даврон сурган Хаммурапи қонунарида хаттоға йўл қўйган жарроҳнинг қўлини кесиш белгилаб қўйилган.

Жамият тараққиёти боис, табиблик у даражада хавфли касб бўлмай қолди. Уларнинг қўлини биргина хатоси учун чопиб-кесиш тўхтади.

ЖИГАРЛАРИМИЗ УЧУН ҲАМ ЖИГАРИМИЗНИ АСРАЙЛИК

1997 йилдан 2002 йилгача 800 киши ўз жигарининг бир қисмини трансплантация учун яқинларига бериб, уларнинг ҳаётини сақлаб қолган. Бундай мураккаб операция АҚШнинг ўнлаб клиникаларида амалға оширилмоқда.

Дунё миқёсида миллионлаб инсонлар жигар хасталигидан азоб чекаётган бугунги кунимизда жигар трансплантацияси учун ҳам до-

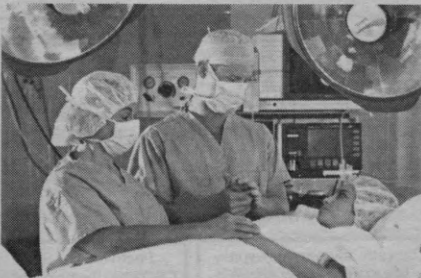
норлар етишмайди. Шу боис донорнинг соғлом жигаридан маълум қисминигина кесиб олиб, беморға кўчириш кўп қўлланилмоқда. Жигар инсоннинг бошқа аъзоларидан фарқ

қилиб, тезда тикланиш хусусиятиға эға. Бу хусусият соғлом киши жигарининг маълум қисмини бошқа организмға кўчириш имконини беради. Бир неча ҳафта ичида ҳам донорнинг, ҳам реципиент жигарининг фаолияти юз фоиз тикланади. Ушбу операцияда ўлим эҳтимоли юзға бир. Бу кўрсаткич буйрак ёки орқа мия трансплантациялариға қараганда анча юқори, албатта.

ТАМАКИ ТУТУНСИЗ МАМЛАКАТ. У ЯҒОНА БЎЛИБ ҚОЛАДИМИ?

Бутан қироллиги ҳақида кўпчилик билмаслиги мумкин. Лекин мўъжазигина бу мамлакатда қабул қилинган ноанъанавий қонун бизға бу мамлакат, унинг аҳолиси менталитети ҳақида тушунча бера олади. Гап шундаки, яқинда мамлакатда қабул қилинган қонунға биноан унда тамаки маҳсулотлари билан савдо қилиш бутунлай тақиқлаб қўйилди. Бу билан ҳукумат фуқароларнинг кашандаликдан воз кечишидан умид қилмоқда. 19 декабрдан бошлаб қироллик худудида тамаки маҳсулотла-

рини сотишни тақиқловчи қонун ишға тушди ва оддий сигарет савдоси ҳам наркотик воситалар савдосиға тенглаштириб қўйилди.

Қироллик аҳолисиға ҳеч ким чекишни тақиқлагани йўқ, фақатгина улар ҳеч қаердан сигарет топа олмайдилар. Қонунда тамаки савдоси учун қамоққа ташлаш ҳақида гап-сўз йўқ. Лекин қонунни бузганлик учун 210 АҚШ доллари миқдориде жарима нақд. Шу кунгача мамлакатта тамаки маҳсулотларини Хундистон тамакичилик компаниялари етказиб берад эди. Турган гапки, янги қонун ҳинд бизнесменлари учун купилмаган «совға» бўлди. «Хукумат соғлиқни сақлаш борасида қандай чора кўрса кураверсин, лекин чекишни хоҳ-

лаган одамға буни ман қилиш адолатдан эмас», — дейди ана шундай йирик тамаки компанияси раҳбарларидан бири.

Хуш, бу ҳақда Бутан аҳолисининг фикри қандай? Ажабланарлиси шундаки, халқнинг асосий қисми бу қонунни ўринли ва зарур деб ҳисобламоқда. Мамлакатнинг бутун худудида бу қонун амал қила бошлади.

Масалаға кенгроқ эътибор қаратадиган бўлсак, эътироф этишға арзийдиган жиҳатларини ҳам кўриш мумкин. Маълумки, аҳолининг саломатлигини сақлаш муаммоси ҳар қандай давлат ҳукуматининг доимий диққат эътиборида бўлиб келган. Ҳар қандай давлат бюджетидан каттагина қисмини соғлиқни сақлаш соҳасиға ажратади.

Кашандаликнинг саратон касаллигиға олиб келиш эҳтимоли борлиги бугун кўпчиликка маълум. Саратон касаллигининг олдини олиш, уни даволаш учун қанча маблағ талаб этилиши ҳам кўпчиликка сир эмас. Аксарият ашаддий кашандалар ногирон бўлиб қоладилар. Оқибатда солиқ тўламайдилару, лекин нафақа олаверилади.

Шу нуқтаи назардан қаралганда, давлат учун фуқароларнинг тамаки чекимаслиги кўпроқ фойда келтиради. Яъни, давлатнинг соғлиқни сақлашға, ижтимоий ҳимояға сарфлайдиган маблағи тежалди.

Бошқа томондан қаралганда эса, тамаки саноати, тамаки савдосини тақиқлаб қўйиш билан давлат анча-мунча солиқ тўловчиларидан маҳрум бўлиб қолар экан. Медицина ва иқтисодиёт ўртасидаги бундай «келишмовчилик» азалдан бўлган ва бундан кейин ҳам давом этар балки. Нимадандир кечмай туриб, нимадандир эришиб бўлмайди деган гап бор.

ШАВКАТ тайёрлади

HURMATLI OBUNACHILAR!

Abonent varaqalarini siyoh bilan (sharikli ruchkada) aniq, qisqartirmay to'ldirishingizni so'raymiz. Pochta xodimi abonentga kassa apparati muhrini tushirishi kerak. Bu holda obunachiga abonement bilan birga obuna haqi to'langanligi xususidagi kvitansiya ham beriladi.

«Ниҳуқ»имни билай, ҳаётим «Қонун himoyasida» бўлсин десангиз, нашрларимизға обуна бўлишни унутманг!

Индексларимиз:

«Qonun himoyasida» — 839

«Ниҳуқ» — 231

ТУЗАТИШ
Газетамизнинг ўтган сони 1-бетидеги «Дўстона учрашув» мақоласининг иккинчи хатбошисидеги «Синтия Стоун» исм-фамилияси «Сара Лам» деб тузатиб ўқилсин.

TO'YXAT

ТАФАККУР

10 журнали ёшида

Ҳазрат Навоийнинг шундай сатрлари бор:

«**Хар ишқи қилмиш одамизод,**
Тафаккур билра билмиш одамизод.»

Дарҳақиқат, инсон тафаккур қила олиши билан инсондир. Бугунги цивилизацияга, ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамиятига инсоният неча-неча довонлардан ошиб етиб келган бўлса, бунда унга тафаккур қанот бўлган.

Ўзбекистон мустақилликка эришгач, миллий истиқлол ғоясини замонашларимиз онига синдириш, ёш авлодда янгича тафаккурни шакллантириш, миллий ва умуминсоний қадриятларни тарғиб этиш, бир сўз билан айтганда, мамлакатда маънавият ва маърифатни ривожлантириш учун янги бир нашрга эҳтиёж тутилган эди. Мамлакат президентининг ташаббуси билан ташкил этилган «ТАФАККУР» журнали мана шу эҳтиёж фарзанди сифатида дунёга келди ва, айтиш мумкин, ўтган ўн йил мобайнида халқимизнинг энг сеvimли нашрларидан бирига айланди. Ўқувчиларга танлаш имкониятини берган матбуот эркинлиги тўғрисида ҳар ойда, ҳар ҳафтада янги-янги нашрлар пайдо бўлаётган бугунги шароитда бундай мавқега эришиш осон эмас.

Бунда, албатта, талабчан ўқувчиларнинг нозик таъбларини ҳисобга олган ҳолда журнал атрофига ўз соҳасининг устаси бўлган муаллифларни жамлаб, уларнинг маънавият, маърифат, санъат, сиёсат, тарих, фалсафа ҳусусидаги энг сара материалларини чоп этаётган тахририят ходимларининг хизмати бекиёсдир. Бугун ўзбек журналистикасида «Тafakkur» мактаби, «Тafakkur» боп мақола» деган ибораларнинг пайдо бўлгани ҳам қаламқашларимизнинг ҳамкасблари меҳнатини эътироф этаётганидан дарак беради.

«ТАФАККУР» журнали нашр этила бошлаганига 10 йил тўлибди. Бир қарашда бу — оддий воқеа. Лекин чуқурроқ ўйлаб кўрилса, мамлакатимиз истиқлолга эришгач, юртимизда нақадар жиддий ўзгаришлар юз берганини кўрамиз. Жумладан, журнал мисолида ҳам. Бизнингча, журнал тахририятининг назари ғоят юксак, шунинг учун ҳам қадри баланд.

«Тafakkur»чиларга «Qonun himoyasida» журнали жамоаси номидан ана шу мавқеда мудом қолишларини тилаймиз.

«Qonun himoyasida»
бирлашган тахририяти

PROKURATURA FAXRIVLARI HAQIDA HIKOYALAR

Пастдаргом туманининг Жайра қишлоғида таваллуд топган Ҳайдаржоннинг болалиги турмушнинг синовли йилларига тўғри келди. Отаси Исмоил Сувонов урушнинг дастлабки кунлариданоқ армия сафига олинган. Орадан кўп ўтмай унинг жасади қардошлиқ қабристонида бирига қўйилганлиги ҳақида совуқ хабар келди. Шундай бўлишига қарамай онаси Ўғилой ая умид кўзларини йўлдан узмасди. Эрта-индин эшик очилади-ю, шодон қулгачча, кўксини тўлдирган нишоналари жаранглаб вафодори кириб келаётгандай. Ҳар қанча бардошли бўлмасин, беш яшар Ҳайдаржон билан ёлғиз кун ўтказиш осон кечмади. Туш-кун кунларида сўнгги бурда нонни ўғлининг қўлига

ТАШВИШЛАРДАН ТОПИБ ҲАЛОВАТ

Орамизда мақсади ҳаммиса эзгулик, меҳр-саховат, яхшилик каби боқира туйғулардан иборат бўлган халқчил кишилар борки, улар шижоати азим дарё саховатини эслатади. Бор билим ва кучини қонуларимиз дахлсизлиги йўлида сарфлаган эл фарзанди, меҳнат фажрийси Ҳайдар Исмоилнинг ҳаёт йўли ана шундай жўли ўхшатишга молик.

тутқазиб, ўйчан тикилганча қавжирок лаблари титранарди:

— Бизнинг ҳам елкамизга офтоб

тегармикан? Яхши кўнларининг кўрмарикманман, жон болом.

Ҳайдаржон бўлса, суви қонган нонни тишлаб, эркаланганига онасининг пинжига тикилади.

— Онахон, биласизми, агар мен катта бўлсам...

— Тилларингдан айланай, илоё ўша кўнлар тезроқ келсин-да, болом! — ўзини аранг тутганча онаизор оқ чорси учига кўз ёшини артади.

Ўғилой ая Ҳайдаржонни деб қайта турмуш қурмади. Ўз орзу-хавасларини дилбанднинг тарбиясига тикиб яшади. Изланувчан, меҳрибон ва меҳнатсевар йигитча кун сайин улғайиб, кўзга ташланиб қолган эди. 1953 йилга келиб Ўрта Осиё Давлат университетининг ҳуқуқшунослик факультетига ўқишга кирганида онаизорнинг хурсандчилигини кўрсатди эди.

Университетни тугатиб, Ҳайдаржон қатор йиллар киндик қони тўқилган Пастдаргом туман ижрокўмида ишлаб, ўз дунёқарашини шакллантирди. Сўнгра собиқ комсомол ташкилотининг етакчи вазифаларини ёшлик шижоати билан удаллашга интилди. Кўп ўтмай уни Самарқанд шаҳар прокурори ёрдамчиси вазифасига тайинлашди. Шу-шу ўзи меҳр қўйган касб жиливини тутиб, қолган фаолиятини, қонунчилик, фуқаролар манфаатларини ҳимоя қилишга сарфлай бошлади. Шу зайл у Каттакўрғон туман прокурори, вилоят прокурори ўринбосари, вилоят Адлия бошқармаси бошлиғи, вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси, Республика Олий Кенгаши қонунчилик ва ҳуқуқ тартибот қўмитаси котиби, Иштихон туман прокурори, вилоят прокурори ёрдамчиси ваколатларини қўйилма-қон умдалар экан, худо берган дилқашлик, бағрикенглик ақидаларига содиқ қолди.

Бугун нафақа ёшида бўлса-да, Ҳайдар ака вилоят адвокатлар ҳайъати таркибига иш юритиб келмоқда.

Бу ёруғ дунёда ҳар ким ўз тилагини оларкан. Кимдир эзгуликка, кимдир билимга, яна кимдир бахтга ташна. Яхши-ёмон кўнлари оддий халқ билан ўтган Ҳайдар ака эса эл кўнлига тушишни жуда-жуда истарди. Қайсидаги маънода бунга эришди ҳам. Ҳақ йўлда орттирган дўст-ёларни ва шоғирдлари эҳтироми унинг учун ҳар қандай мол-давлатдан зиёда.

Ҳайдар ака вилоят ижроия қўмитаси Адлия бошқармаси бошлиғи бўлиб ишлаган давридаги бир воқеани ҳамон эслайди. Идорасига оппоқ соқолли чол кириб келди. Ҳол-аҳвол сўрашгач, «Ҳайдар Исмоил кай бирингиз, ўғлим?» дея ийманиб сўради.

— Мен, отахон.

— Нуротадан келяпман, ўғлим. Бошимизда кичик ташвиш бор. — Отахон меҳзон ишораси билан

юмшоқ стуллардан бирига омонатгина ўрнашди. — Бу йил набирам 10-синфин битирди. Бир синфдоши билан жанжаллашиб қўлибди. Бури қонанган экан, ота-онаси «Урушни кўрсатиб қўяман» деб боласини касалхонага ётқизиб қўйибди. Отаси терговчи экан. Кеңирим сўраб, уйига борган эдик ҳеч муроасага кўнмайди. Дағдағаларидан довдираб қолдик, ўғлим. Набирам етимликда қўлимда ўсди. Куч-қувватдан қолганимда кўнимга яраб, деб ўқийшга қаршилиқ қилмадим. Ҳужжатларини энди топширувди. Қишлоқ оқсоқоллари сизнинг номингизни айтиб, мени келишга ундади, болом. Айтинг, нима қилай?

Отахон кўзларига ёш олди. Танаси титраб, овози ўзгарди. Ҳайдар ака унинг қаршисидаги стулга келиб ўтириб, тилчилантирди: «Сиз хотиржам болаверинг, отахон. Эртани, индин ўзим Нуротга ўтаман. Ўша терговчи билан бафуржа гаплашаман».

Ҳайдар ака қонинг изтиробларини бартараф этди. Хатто набирасини ўқишга қаршидаги беғараз ёрдам берди. Ҳозирда ўша йигит танкили ҳуқуқшунос, масъул вазифада ишлаётир.

Ҳайдар аканинг умри Ойбиби аядек софдил йўлдош билан ҳамнафас кечаётир. Улар саккиз фарзандни тарбиялаб, эл-юрт қорига ярайдиган қилиб улғайтирди. Оиланинг пиру бадавлатлиги шундаки, дастурхон ёзилиб, фарзандлар тўпланишса кичикроқ тўйни эслатади.

Тилагимизни таниқли шоир Нормурод Нарзуллаевнинг Ҳайдар Исмоилга қарата битган «Ҳўки» шеърини мисралар келтириш билан хотималамоқчи эдик:

Ҳаётини асло кечирмас қонун,
Диётини мудом айлар ҳимоя.
Нопоклик қўнмага тўқар қаро тўн,
Ҳалоллик — ҳаётга мураббий, дон.

Адолат, адоват — манзу юзма-юз,
Асал ила огу битта қошиқда.
Яхшилик, эзгулик қўяр ниҳоят,
Иқболи порлайди битта бешиқда.

Исматулло Йўлдошев,
Мансур Аловудинов,
Самарқанд вилояти

Моҳият

Агар ҳамманинг устидан ҳукмронлик қилишни истасанг, ўзининг устидан ҳукмронликни ақлга бер.

СЕНЕКА

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин!

Ташкент вилоят прокуратураси жамоаси вилоят прокуратураси бўлим прокурори Рус-тамбек Рашидовга онаси **РОХАТХОН** аянинг вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Республика Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖҚК Департаменти жамоаси Наманган вилоят прокуратураси ҳузуридаги СВОЖҚК бошқармаси бошлиғи ўринбосари Забиҳулло Мадрахимовга онаси

ПАТИЛАХОН ҳожи аянинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

F SP-1		ABONEMENT		gazeta 232	
		jurnal		(nashr indeksi)	
		HUQUQ		komitelt soni	
200 __ yil uchun		(oylar bo'yicha)			
1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
Qayerga		(pochta indeksi)			
		(manzili)			
Kimga		(familyasi, ismi, shifri)			
ELTUV KARTOCHKASI					
P.V.		joyi		gazeta 232	
				jurnal (nashr indeksi)	
(nashr nomi)					
Obuna manzili o'zgartirish		Bahosi		so'm	
				so'm	
200 __ yil uchun		(oylar bo'yicha)			
1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
Qayerga		(pochta indeksi)			
		(manzili)			
Kimga		(familyasi, ismi, shifri)			

ОБУНА БЎЛИШГА ШОШИЛИНГ!

HUQUQ
yuridik gazeta

Ta'sischi:
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi

Bosh muharrir:

Abdullolq ABDURAZZOQOV

Tahrir hay'ati:

Bahriddin VALIYEV, Azimjon ERGASHEV, Jahongir SHAROFBOYEV (Bosh muharrir o'rinbosari vazifasini bajaruvchi), G'afurjon ALIMOV (mas'ul kotib vazifasini bajaruvchi), Lola SHOMURODOVA, Hasan INOYATOV, Muxtor SHODMONOV

Tahririyat manzili:

Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66.

Telefon: 133-82-34, 133-64-72.
E-mail: Info@huquq.uz.
Faks: 133-64-85, 133-10-53.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida N 023-raqam bilan ro'yxatga olingan. Nashr ko'rsatkichi — 231, 232

Tahririyatga kelgan qo'lyozma va suratlar egalari qaytarilmaydi. Mualliflarning fikrlari tahririyat fikridan farqlanishi mumkin. Nashrimizdan ko'chirib bosilganda «HUQUQ» dan olinganligi ko'rsatilishi shart. Tjorat ahamiyatiga molik materiallar belgisi ostida chop etiladi.

Buyurtma — 165.9724 nusxada chop etiladi. Gazeta tahririyat kompyuter bazasida teriladi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Navbatchi muharrir: **Sh.YODGOROV**
Navbatchi: **A.MUSTAFOYEVA**

Gazeta «Sharq» NIMK bosmaxonasida ofset usulida chop etiladi. Korxona manzili: Toshkent shahar, Buyuk Turok ko'chasi, 41.

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 20.00. Topshirildi: 17.30. 2345678

Gazeta haftaning chorsanba kunlari chiqadi.

Sotuvda erkin narxda